

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО СКЛАДАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ «КРОК-1» НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ

Камишний О.М., Топол І.О., Поліщук Н.М.

У статті акцентовано увагу на особливостях підготовки студентів до успішного складання ліцензійного іспиту «КРОК-1» у процесі викладання мікробіології в медичних університетах, як однієї із складових професійної компетентності майбутніх фахівців. Педагогічно правильно організована і методично спланована фундаментальна аудиторна підготовка студентів стає передумовою забезпечення цілеспрямованої їх орієнтації на майбутню діяльність в умовах практичного використання теоретичних знань.

Ключові слова: викладання мікробіології; ліцензійний іспит «КРОК-1»; медичний університет.

Вступ. Інтеграція української вищої школи до світового освітнього простору ставить завдання привести систему вищої медичної професійної освіти у відповідність до загальноєвропейських стандартів. У зв'язку з цим, у сучасному суспільстві та у сфері реформування і модернізації освіти набуває виняткового значення створення системи оцінки якості освітнього процесу медичного вузу і навчальних досягнень студентів. Універсальним інструментом визначення професійної компетенції і якості знань студентів на всіх етапах освітнього процесу є впровадження системи ліцензованих інтегрованих іспитів «КРОК» – сучасної стандартизованої системи діагностичного тестування (моніторингу) [1, 3].

Вимоги сучасності гостро ставлять перед вищими навчальними закладами питання підготовки фахівців і створення наукових конкурентоспроможних ідей. Як засвідчує світова практика, інструментом будь-якого вузівського моніторингу професійного розвитку майбутніх випускників є тестування, яке забезпечує викладача об'єктивною й оперативною інформацією про рівень засвоєння студентами обов'язкового навчального матеріалу, а також надає можливість адміністрації вишу проводити детальне оці-

нювання ефективності та якості навчального процесу [3]. Значну роль у цьому процесі відіграє професійний рівень підготовки колективу викладачів кафедр, зокрема кафедр ЗДМУ. Тому, ліцензований інтегрований іспит «КРОК», це не тільки моніторинг знань студентів, а і в деякій мірі іспит професіоналізму викладача.

Мета статті – розкрити особливості підготовки студентів до складання ліцензійного іспиту «КРОК-1» у процесі навчання на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології Запорізького державного медичного університету.

Основна частина. Удосконалення навчального процесу з метою підвищення професійних знань майбутніх лікарів та успішного проходження студентами рубіжного ліцензійного іспиту «КРОК-1» є пріоритетним завданням кафедри мікробіології, вірусології та імунології Запорізького державного медичного університету. Вдале поєднання традиційних методик викладання навчального матеріалу з мікробіології, вірусології й імунології з ефективним використанням активних форм і методів навчання, підвищує інтерес до цієї дисципліни та активізує інтенсивність навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Безумовно, основною складовою успішного проходження ліцензійного іспиту «КРОК-1» є систематичне вивчення навчального матеріалу з дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія». Досягненню мети сприяють залучення студентів до інтенсивної пізнавальної діяльності та впровадження у навчальний процес викладачами кафедри індивідуально-диференційованого та особисто-орієнтованого підходів до кожного студента. Таким чином створюються умови для найповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей. Так, використання у процесі навчання мультимедійних лекцій (науково-інформаційних, науково-проектних, світоглядно-рефлексивних) дозволяє активізувати когнітивні процеси, від яких значно залежать саморозвиток студентів та якість вивчення предмету, що, у свою чергу, підвищує значущість і наочність мікробіології, як науки, та успішне засвоєння програмного навчального матеріалу. На практичних заняттях з мікробіології використовується ігрове моделювання з використанням комп'ютерних технологій як один із методів проблемно-орієнтованого навчання. У межах методики відбувається детальний аналіз проблемного змісту матеріалу з переглядом навчальних тематичних відеофільмів, мультимедійних презентацій, ілюстрацій електронних підручників з подальшим відтворенням основних тез матеріалу у різних ситуаційних завданнях з мікробіологічної діагностики окремих інфекційних хвороб.

Одним із основних напрямів у підготовці студентів є впровадження системи тестового контролю рівня засвоєння ключових понять, тем, розділів навчальної програми, основних умінь і навичок. Тестовий контроль використовується під час навчальних занять, а форма проведення та ступень складності питань визначаються викладачем. Усі види контролю знань (поточний, проміжний, підсумковий) можуть мати різні форми: усне опитування, обговорення проблемних питань, розв'язання ситуаційних завдань, самостійне виконання тестових завдань [4].

Як правило, впровадження та удосконалення системи тестування в навчальний процес кафедр ЗДМУ, зокрема кафедри мікробіології, вірусології та імунології, передбачає рішення ряду наступних завдань, а саме:

- постійне вдосконалення організації навчального процесу на кафедрі за підсумками аналізу результатів тестування;
- підготовка й оновлення вже наявної на кафедрі бази тестів шляхом створення нових тестових завдань, а також шляхом поповнення бази тестів із інформаційного банку та електронних буклетів Центру тестування;
- розробка (вдосконалення) процедури тестування;
- організація моніторингу якості знань студентів на основі результатів тестування.

Обов'язковою складовою науково-методичного забезпечення навчального процесу на кафедрі є наявність банку тестів за темами занять, що надає можливість проведення постійного контролю засвоєння вивченого матеріалу впродовж навчального семестру, а також контролю рівня знань студентів при складанні підсумкового модульного контролю.

Важливою складовою підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК-1» є наявність на кафедрі комп'ютерного класу та розробленої спеціальної комплексної програми, в основу якої покладено сучасну методику оцінювання знань, умінь і навичок студентів і цілеспрямоване тренування студентів у процесі багаторазового повторного вирішення тестових завдань. На підготовчому етапі або етапі навчання студент не має обмеження в часі, має можливість звернутися до літератури чи протоколів практичних занять, отримати консультацію у викладача, а при необхідності – вказівку на правильну відповідь.

Особливе значення у підготовці до іспиту грає і психолого-педагогічний компонент. Педагог виконує, передусім, спонукально-організаційну функцію, а студент – пізнавальну функцію, спрямовану на зас-

воєння знань, умінь і навичок [2]. При цьому, зазвичай, одним з головних аспектів є мотиваційний компонент, а також створення на кафедрі сприятливого психологічного клімату. Викладачі кафедри з перших практичних занять і лекцій починають формувати у студентів вміння вирішувати завдання різного рівня складності, шукати в тексті ситуаційної задачі ключові слова, які допоможуть надалі визначити правильну відповідь, а також сприяють формуванню загального позитивного ставлення до процесу тестування, самоконтролю, самооцінки і впевненості [5].

З метою поліпшення процесу підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК-1» на кафедрі проводяться передекзаменаційні консультації досвідченими кваліфікованими викладачами. У ході таких консультацій розглядаються та вирішуються найбільш «важкі» і «складні», з точки зору студентів, ситуаційні завдання. Не менш важливим у підготовці до складання іспиту є організація начиткування настановних лекцій, матеріал яких базується на розгляді основних тестових завдань з інформаційного банку та електронних буклетів Центру тестування, а також з бази тестів кафедри.

Проведення ректорських комплексних контрольних робіт дозволяє сформувати так звану «групу ризику» зі студентів, які відповіли менш, ніж на 70% питань. Для цієї категорії студентів на кафедрі складається окремий додатковий графік підготовки у комп'ютерному класі.

Щорічно до Центру тестування викладачами кафедри мікробіології, вірусології та імунології подаються тестові завдання, які під час написання і підготовки проходять внутрішню експертизу на відповідність меті ліцензійних іспитів, коректності змісту й відсутності помилок.

Отже, з огляду на стрімкий розвиток медицини, педагогічно правильно організована і методично спланована фундаментальна

аудиторна підготовка студентів стає передумовою забезпечення цілеспрямованої їх орієнтації на майбутню діяльність в умовах практичного використання теоретичних знань. Загальні і конкретні методики розкриваються як через лекційні, так і практичні заняття, самостійну роботу.

Висновки. Враховуючи вищевказане, слід зазначити, що кафедра мікробіології, вірусології та імунології ЗДМУ проводить достатню роботу по підготовці студентів до успішного складання ліцензійного іспиту «КРОК-1». Проте, враховуючи факт майбутнього збільшення Центром тестування абсолютних критеріїв величини «склав», необхідно орієнтувати викладачів кафедри на пошук нових шляхів по удосконаленню навчального процесу та якості підготовки студентів до ліцензійного іспиту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артамонова М.В., Кирилюк А.А., Назарова І.Б., Тягунова Т.Н. *Методические рекомендации по реализации требований к программно-дидактическим тестовым материалам в процессе внедрения системы тестирования учебных достижений студентов в вузе* / М.В. Артамонова, А.А. Кирилюк, И.Б. Назарова, Т.Н. Тягунова. – М., 2006. – 83 с.
2. Зинчук В.В. *Инновационные методы обучения в системе преподавания классических дисциплин* / В.В. Зинчук и др. // *Современные образовательные технологии и методическое обеспечение в высшей медицинской школе: Материалы Республиканской конференции с международным участием.* – Гродно, 2010. – С. 104-107.
3. *Методичні рекомендації «З підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» і «Крок 2» як галузевого моніторингу якості вищої медичної освіти відповідно до Європейських вимог» для студентів та викладачів III–IV рівнів акредитації ВМНЗ України* // за ред. академіка НАМН України, професора Москаленка В.Ф. – К., 2013. – 16 с.
4. *Методичні рекомендації щодо підготовки та використання тестових завдань в процесі поточного та підсумкового контролю знань студентів в ДонДУУ* / В.В. Буреза, Є.О. Шаміна, А.В. Шибанов, П.П. Можаровська, Н.О. Никифоренко, Л.В. Кочіна. – Донецьк: ДонДУУ, 2011. – 49 с.
5. Чибисова М. *Методический инструментарий психологической подготовки* / М. Чибисова // *Народное образование.* – 2008. – № 9. – С. 197-202.

**FEATURES OF TRAINING STUDENTS
TO PASS LICENSE EXAMS «KROK-1»
ON THE DEPARTMENT OF
MICROBIOLOGY, VIROLOGY AND
IMMUNOLOGY**

Kamyshny A.M., Topol I.A., Polishchuk N.N.

The integration of Ukrainian higher education in the world educational space sets the task to bring the system of higher medical professional education in accordance with European standards. The universal instrument for determining professional competence and knowledge of students at all stages of the educational process is the introduction of a system of licensed integrated examinations "KROK". In the article focused on the features of preparation of students to successfully pass the license exam "KROK-1" in the teaching of medical microbiology at the university as one of the components of professional competence of future specialists.

The aim of research. It was disclosed the features of preparation of students to pass the license exam "KROK-1" in the training process at the Department of Microbiology, Virology and Immunology of Zaporizhzhya State Medical University.

Conclusion. A correctly organized pedagogical and methodical preparation of students is a prerequisite to ensure a focused of their orientation for future activity in the conditions of practical application of theoretical knowledge.

Keywords: teaching of microbiology; license exam "KROK-1"; medical University.

**ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ
СТУДЕНТОВ К СДАЧЕ
ЛИЦЕНЗИОННОГО ЭКЗАМЕНА
«КРОК-1» НА КАФЕДРЕ
МИКРОБИОЛОГИИ ВИРУСОЛОГИИ
И ИММУНОЛОГИИ**

Камышный А.М., Топол И.А., Полищук Н.Н.

В статье акцентировано внимание на особенностях подготовки студентов к успешной сдаче лицензионного экзамена «КРОК-1» в процессе преподавания микробиологии в медицинских университетах, как одной из составляющих профессиональной компетентности будущих специалистов. Педагогически правильно организованная и методично спланированная фундаментальная аудиторная подготовка студентов становится предпосылкой обеспечения целенаправленной их ориентации на будущую деятельность в условиях практического использования теоретических знаний.

Ключевые слова: преподавание микробиологии; лицензионный экзамен «КРОК-1»; медицинский университет.